

ODG/OLJP ZA DIREKTORE

Svjesnost

E drejtë apo e gabuar?

Priprema

Të bërit real dhe i qartë

Aktivnost

Të drejtat në veprim

LJUDSKA PRAVA U ŠKOLI

LJUDSKA PRAVA U ŠKOLI

Škole zasnovane na ljudskim pravima

U ovoj sekvenci vjerovatno ćete kao direktor škole pronaći neobičan predlog: da vrednujete svoju školu kroz prizmu ljudskih prava. Ovaj fokus može imati mnogo pozitivnih aspekata, a kao najvažnije, da li osnovni sistem vrijednosti u dovoljnoj mjeri promoviše inkluzivno učenje i lični razvoj svakog učenika u vašoj školi. Da li su nastavnici, čitavo školsko osoblje, roditelji, odbor i vi sami aktivno uključeni u ovaj napor i tretirani sa istim uzajamnim poštovanjem?

U tom cilju predlažemo da razgovaramo o pet tema, koje će pratiti pet odgovarajućih pitanja:

1. Da li je vaša škola proaktivno inkluzivna traženjem i omogućavanjem aktivnog učešća svih učenika, posebno onih koji su različiti etnički, kulturološki, lingvistički, socio-ekonomski i u pogledu vještina i kompetencija?
2. Da li je vaša škola akademski efikasna i relevantna za unapređivanje potreba učenika za životnim vještinama i potrebnim znanjem i kompetencijama?
3. Da li je vaša škola dovoljno zdrava i sigurna da obezbijedi emocionalno, psihološko i fizičko blagostanje učenika?
4. Da li vaša škola rodno senzitivna u stvaranju okruženja i kompetencija koje podržavaju jednakost?
5. Da li vaša škola aktivno uključuje učenike, njihove porodice i zajednicu u svim aspektima školskog života?

Za svih pet tema pronaći ćete kratki uvodni tekst u znak podrške vašoj i svjesnosti vaših saradnika, praćen spiskom indikatora za vašu kolektivnu provjeru. Možda ćete pronaći i navesti dodatne.

Naš predlog za samo-vrednovanje je sljedeći:

Zajedno sa timom odaberite jednu od pet tema. Unutar te izabrane teme, molimo vas da ponovo suzite opseg vrednovanja na 10 pokazatelja koji vas najviše zanimaju.

	(Tema 1) Inkluzivnost	(Tema 2) Efektivnost	(Tema 3) Zdravlje i bez- bjednost	(Tema 4) Rodna os- jetljivost	(Tema 5) Uključivanje zajednice
Ključno pitanje	Koliko je moja škola inkluzivna i koje je osnovno razumijevanje koncepta inkluzije među profesionalcima u mojoj školi?	Koliko je moja škola akademski efikasna u ispunjavanju obećanja o kvalitetnom obrazovanju za sve?	Koliko je moja škola zdrava i bezbjedna u pogledu emocionalnog, psihološkog i fizičkog blagostanja učenika?	Da li moja škola rodno senzitivna u stvaranju okruženja i kompetencija koje podržavaju ravnopravnost?	Koliko moja škola aktivno uključuje učenike, njihove porodice i zajednicu u svim aspektima školskog života?

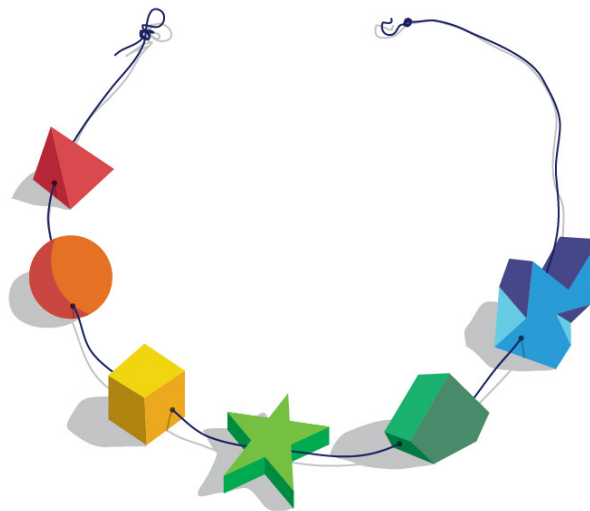
Škole zasnovane na ljudskim pravima - Tema 1:

Inkluzivnost moje škole zasnovane na ljudskim pravima

Svjesnost

Kao i drugi direktori škola, i vi ste to čuli i pročitali stotinama puta: obrazovanje je prepoznato kao ljudsko pravo u brojnim važnim međunarodnim konvencijama. Konkretno, Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima djeteta (CRC) pominje prava djece mlađe od 18 godina. Konvencija prepoznaje obrazovanje kao zakonsko pravo i jednaku mogućnost za svako dijete. Njen član 28. garantuje besplatno obavezno osnovno obrazovanje za sve, progresivno besplatno srednjoškolsko obrazovanje koje bi u svakom slučaju trebalo da bude dostupno svima, kao i pristup visokom obrazovanju prema kapacitetu. Ona navodi obavezu države da usvoji mjere u vezi sa pohađanjem škole i disciplinom, istovremeno štiteći dostojanstvo djece. Podstiče međunarodnu saradnju u pogledu obrazovanja, posebno uklanjanje neznanja i nepismenosti i promoviše pristup naučnim i tehničkim saznanjima.

Njen član 29. definiše ciljeve obrazovanja i, prepoznajući individualnost djece, preporučuje da obrazovanje treba da bude usmjereno na ličnost, talente i sposobnosti svakog djeteta.

U cjelini, osim odredbi koje se odnose na pristup, pravo na obrazovanje obuhvata obaveze država da se suzdrže od diskriminacije na svim nivoima obrazovnog sistema i da postave minimalne obrazovne standarde za poboljšanje kvaliteta obrazovanja.

A sada: vi ste na čelu svoje škole. Imate ograničene resurse, a suočeni ste sa svakodnevnim obavezama i svakodnevnim problemima koje treba rješavati. Obezbijediti osnovno funkcionisanje škole samo po sebi je ogroman zadatak. Pored toga, morate da održavate prijatno i podržavajuće okruženje i da obrazujete sve učenike bez obzira na pol, fizičke, intelektualne, socijalne, emocionalne, jezičke ili druge individualne karakteristike. Vaša škola mora biti inkluzivna institucija, što je zakon u mnogim zemljama. Kakav zadatak!

Odgovorni ste za to da čitavo školsko osoblje poštuje i promoviše različitost i jednake mogućnosti za sve. Štaviše, želite da svi različitost tretiraju kao priliku, a ne kao prepreku kvalitetnom obrazovanju.

Ali gdje vi stojite u ovom pogledu? Koja su vaša sjećanja kada je inkluzija u pitanju? Da li ste ikada lično doživjeli trenutak isključenja? Da li ste uvijek bili uspješni učenik, nastavnik i direktor škole koji je ukazivao na to kada drugi nijesu bili uključeni? Bilo bi korisno kritički se preispitati i samostalno procijeniti svoju situaciju, iskustvo i vrijednosti. Da li ćete pokrenuti akciju samo kada se u potpunosti složite da podržite sve koji su uključeni u preduzimanje ove akcije zajedno sa vama? Na taj način drugima pružate iskustvo uključivanja iz prve ruke i dokaze o tome koliko se intenzivno ŠZLJP bavi praktičnim promjenama kako bi svi učenici uspjeli - bez obzira na njihovo porijeklo ili vještine i kompetencije.

Iskustvo pokazuje da će ove promjene ići na ruku svim učenicima vaše škole jer podržavaju kvalitetnu nastavu i učenje za sve. Štaviše, korist nemaju samo učenici - svi ostali će se osjećati uključenima. U inkluzivnom mikro-društvu koje obuhvata roditelje, nastavnike, školsko osoblje i administratore, odbor i svi u zajednici sarađivaće sa vašom školom. Da li ste spremni za ovu avanturu?

In this sequence, you as a school head, will probably find an unusual proposal: to assess your own. Što je još važnije, vaši nastavnici moraju imati ili razviti široko razumijevanje inkluzije. Na sastancima sa svojim stručnjacima (školskim pedagogom, psihologom ili nastavnicima koji imaju dodatnu obuku u ovoj oblasti) morate pronaći načine da podržite svoje nastavno osoblje u ovom razvoju.

Prvo, svi kojih se to tiče moraju imati osnovno razumijevanje inkluzivnosti. Ono što slijedi moglo bi pomoći u razjašnjavanju koncepta.

Inkluzija u obrazovanju je više od onoga što mnogi misle! <https://inclusiveeducation.ca/about/what-is-ie/> 18. avgust 2020.)

Od svoje početne koncepcije početkom 20. vijeka, pa sve do nedavno, „inkluzivno obrazovanje“ tumačilo se kao „uključivanje učenika sa invaliditetom“ ili „sa posebnim obrazovnim potrebama“ u redovnu nastavu u učionici. Mnogi i dalje shvataju taj pojam u tom smislu.

Međutim, inkluzivno obrazovanje znači da svi učenici pohađaju redovnu nastavu u susjednim školama, gdje su rado prihvaćeni u razredima koji odgovaraju uzrastu i podržani da uče, doprinose i učestvuju u svim aspektima školskog života.

Inkluzivno obrazovanje govori o tome kako razvijamo i oblikujemo svoje škole i svoje programe i aktivnosti, tako da svi učenici mogu zajedno učiti i učestvovati.

Inkluzivno obrazovanje podrazumijeva obezbjeđivanje pristupa kvalitetnom obrazovanju za sve učenike efikasnim zadovoljavanjem njihovih raznolikih potreba na način koji odgovara, prihvata, poštuje i podržava. Učenici učestvuju u obrazovnom programu u zajedničkom okruženju za učenje uz podršku koja će dovesti do toga da se smanje i uklone prepreke koje mogu dovesti do isključenja.

Inkluzivno obrazovanje se izvodi u zajedničkom okruženju za učenje, obrazovnom okruženju u kojem učenici iz različitih sredina i sa različitim sposobnostima uče zajedno u inkluzivnom okruženju. Uobičajena okruženja za učenje koriste se za većinu redovnih nastavnih časova učenika i mogu uključivati učionicu, biblioteku, teretanu, pozornišnu i muzičku scenu, kafeterije, igrališta i lokalnu zajednicu. Stoga je uobičajeno okruženje za učenje mjesto na kojem studenti sa intelektualnim smetnjama ili drugim posebnim potrebama mogu da uče zajedno sa svojim vršnjacima, a ne odvojeno.

Efektivna uobičajena okruženja za učenje:

- Omogućavaju svakom učeniku da u potpunosti učestvuje u okruženju za učenje koje je oblikovano za sve učenike i koje se dijeli sa vršnjacima u odabranom obrazovnom prostoru.
- Obezbjeđuju pozitivnu klimu, promoviše osećaj pripadnosti i obezbjeđuje napredak učenika prema odgovarajućim ličnim, društvenim, emocionalnim i akademskim ciljevima.
- Reaguju na individualne potrebe za učenjem pružajući dovoljan nivo podrške i primjenjujući nastavnu praksu i principe usmjerene na studente.
- Uobičajeno okruženje za učenje: to je inkluzivno okruženje u kojem je nastava organizovana za učenike različitih sposobnosti i sa njihovom vršnjačkom grupom u mjesnoj školi, pri čemu istovremeno odgovara na njihove individualne potrebe, i koristi se za većinu redovnog nastavnog procesa.

Obezbjeđivanje da svako dijete ima jednake mogućnosti za obrazovni napredak ostaje izazov širom svijeta. Cilj održivog razvoja 4 u obrazovanju i Okvir za akciju obrazovanja 2030. Ističu inkluziju i ravnopravnost kao polaganje temelja za kvalitetno obrazovanje.

Priprema

Koje korake preduzeti?

1. Formirajte tim sa kojim ćete raditi tokom cijelog procesa. Započnite sa svojim timom razgovarajući o pristupu i razmotrite listu indikatora.
 - a. Izaberite one koji su najvažniji za vašu školu.
 - b. Dodajte indikatore za koje smatrate da nedostaju.
 - c. Popunite obrazac sa desetak pokazatelja za koje smatrate da su važni. Obavezno odaberite neke pokazatelje tamo gde vam ide dobro, i neke gdje vam je potreban dodatni razvoj.

2. Sa svojim timom pripremite akcioni plan i vremenski okvir za prvu procjenu, što će biti polazna tačka za dalji razvoj. Uključite u procjenu:
 - a. Đaci
 - b. Nastavnici
 - c. Ostalo školsko osoblje
 - d. Roditelji
 - e. Školska tabla
 - f. Članovi zajednice sa kojima možda sarađujete
 - g. ...

3. Razvijte akcioni plan i vremenski okvir. Neka obavezno uključuju
 - a. Profil škole nakon prvog vrednovanja.
 - b. Korake koje treba preduzeti (u narednih 6 mjeseci).
 - c. Drugu procjenu radi upoznavanja sa postignućima.

25 mogućih pokazatelja za vašu školu da vrednujete vašu inkluzivnost:

1. Škola ima misiju i / ili izjavu o viziji i smjernice o inkluzivnom obrazovanju zasnovanom na ljudskim pravima, uključujući smjernice protiv diskriminacije.
2. Nastavnici mogu da razumiju i objasne puno značenje „inkluzivnog obrazovanja“ (izvan učenika sa invaliditetom ili posebnim obrazovnim potrebama).
3. Svi učenici koji stanuju u kraju koji je u nadležnosti neke škole pohađaju tu školu, osim ako su roditelji odlučili da svoje dijete pošalju u privatnu ili neku drugu školu (gde je primjenljivo).
4. Svi učenici pohađaju razred koji odgovara njihovom uzrastu.
5. Škola i njene prostorije fizički su dostupne svim učenicima.
6. Škola zna koje profesionalne organizacije, paraprofesionalci, potporne grupe i organizacije u zajednici mogu da ponude resurse za inkluzivno obrazovanje koji će koristiti učenicima različitog porijekla i sposobnosti.
7. Škola koristi nekoliko vrsta vrednovanja učenika i ne ocjenjuje učenike na osnovu testova učinka niti objavljuje njihove rezultate.
8. Škola ima spremne mjere za pomoć učenicima sa invaliditetom i / ili posebnim potrebama, posebno u pogledu njihove zaštite i obezbjeđivanja njihovog učenja (npr. materijale na Brajevom pismu, osobe za komuniciranje sa gluvima, multilingvalne resurse).
9. Nastavnici posjećuju „uzorne škole“ i / ili pohađaju radionice o razvoju inkluzivne učionice i škole. Dakle, redovno se usavršavaju kako bi razvili potrebna znanja, vještine i stavove za zadovoljavanje potreba svojih učenika u redovnim učionicama na inkluzivan način.
10. Roditelji i grupe u zajednici upoznati su sa inkluzivnim obrazovanjem i nude ideje i resurse koji će pomoći školi da postane inkluzivnija.
11. Škola na specifične načine pokazuje da njeni administratori i nastavnici shvataju važnost inkluzivnog obrazovanja (takvi načini uključuju mehanizme koji svim učenicima garantuju pristup školi, bez obzira na njihovo porijeklo ili sposobnosti).
12. Škola ima (ili planira da angažuje) raznoliko školsko osoblje (koje čine žene i muškarci različitog porijekla u pogledu rase, etničke pripadnosti, fizičke sposobnosti, religije, jezika, socijalno-ekonomskog statusa itd.). U zemljama u kojima nastavnike u škole imenuje država, na osnovu ispita, itd., škola koristi prednosti različitih elemenata koje njeno osoblje sa sobom donosi.
13. Škola pokazuje poštovanje prema učenicima svih religija; učenici imaju priliku da u školi nauče o različitim religijama i sistemima vjerovanja.
14. Škola ima redovno snabdijevanje čistom vodom za piće i služi ili prodaje zdravu, hranljivu i visokokvalitetnu hranu / užinu, istovremeno prilagođavajući i poštujući pravila ishrane različitih religija.
15. Nastavnici postavljaju visoke zahtjeve svim učenicima, bez obzira na njihovo porijeklo ili sposobnosti, i podstiču ih da završe školu.
16. Nastavnici su svjesni resursa koji su na raspolaganju za pomoć učenicima sa posebnim potrebama, i sa posebnim obrazovnim potrebama.
17. Svi učenici imaju udžbenike i materijale za učenje koji odgovaraju njihovim potrebama za učenjem.
18. Aktivnosti učenja odvijaju se u više formata, kao što su individualni, parovi, mala grupa i nastava u čitavom razredu u kojoj učestvuju heterogene studentske grupe.
19. Učenicima se pruža prilika da nauče i svoj maternji jezik tokom procesa savladavanja službenog jezika (službenih jezika) na kojima se izvodi nastava.
20. Svi učenici doprinose razvoju smjernica i pravila za svoju učionicu i školu radi podsticanja inkluzije, nediskriminacije i sprečavanja nasilja i zlostavljanja.
21. Procesi učenja i poučavanja, kao i materijali za učenje uključuju učenike na uravnotežen i nediskriminatoran način, bez obzira na njihovo porijeklo ili sposobnost.
22. U materijalima za učenje koje obezbjeđuje škola, djeca različitog porijekla i sposobnosti prikazana su pozitivno. Učenici razumiju koncept inkluzivnog obrazovanja i mogu prepoznati kulturne, vjerske, etničke, rodne i druge predrasude u materijalima za učenje.
23. Učenici sa fizičkim invaliditetom imaju mogućnosti za fizičku igru i razvoj.
24. Školska kultura podstiče saradnju i timski rad nastavnika, drugog školskog osoblja, učenika, roditelja i članova zajednice kada je to potrebno.
25. Učenici i roditelji učestvuju u donošenju odluka.

Aktivnost

Sa svojim timom odaberite 10 pokazatelja sa liste.

Odabrani pokazatelji za inkluzivnost.	Status ovog pokazatelja u mojoj školi od 1 do 10.	Koraci koje treba preduzeti (sakupljaju ih diskusioni timovi).
1)	1.....10	
2)	1.....10	
3)	1.....10	
4)	1.....10	
5)	1.....10	
6)	1.....10	
7)	1.....10	
8)	1.....10	
9)	1.....10	

1. Na osnovu gore navedene liste, pripremite radne listove ili flipčart-ove koji će biti dati svim zainteresovanim stranama uključenim u proces vrednovanja.
2. Formirajte okrugle stolove sa različitim zainteresovanim stranama (učenicima, nastavnicima, članovima školskog osoblja, roditeljima, članovima odbora itd.). Potonji se mogu sastati povodom velikog školskog događaja ili zakazanih sastanaka, u zavisnosti od njihove dostupnosti.
3. Zamolite ih da razgovaraju o svojoj procjeni i komentarima.
4. Zadaite im da iznesu predloge za poboljšanje.
5. Prikupite sve komentare i predloge u svom timu.
6. Osmislite jasan i efikasan master plan za narednih 6 do 12 mjeseci.
7. Izvijestite o master planu sve uključene učesnike.
8. Planirajte sljedeći period vrednovanja (transparentnost je na prvom mjestu!).

Škole zasnovane na ljudskim pravima - Tema 2:

Efektivnost moje škole zasnovane na ljudskim pravima

Svjesnost

Svako dijete ima pravo na obrazovanje. Ovo osnovno načelo je dalje razvijeno u Cilju 4 Agende UN-a 2030. Ono što svaki vaspitač treba da zna i razumije jeste da obrazovanje samo po sebi nije dovoljno: učenici svih starosnih grupa imaju pravo na kvalitetno obrazovanje i na efikasne pristupe učenju

Stoga je glavni cilj vaše škole da garantuje upravo ovo: svi učenici moraju imati priliku da postanu uspješni u učenju - na svom nivou mogućih postignuća, bez obzira na pol. Obrazovanje za sve kao ljudsko pravo ne može se postići a da se vi, kao direktor škole, ne zapitate koliko je vaša škola efikasna u svojoj sistematskoj podršci, i koliko su vaši nastavnici uspješni u pružanju podrške pojedinim učenicima u njihovoj svakodnevnoj nastavi.

Stvaranje okruženja za učenje koje demonstrira i promovise široku definiciju kvaliteta mora biti centralno za temu 2 - Efikasnost vaše škole zasnovane na ljudskim pravima. Postoji mnogo mogućih kriterijuma za efikasno učenje. U sledeće četiri rubrike predlažemo da razmotrimo četiri važna aspekta kvaliteta: *kvalitet u okruženju za učenje, raspoloženje i spremnost učenika za učenje, procesi i sadržaj nastave i učenja i ishodi.*

Kvalitetna okruženja za učenje uključuju:

- politike i prakse koje zabranjuju eksplicitnu ili implicitnu diskriminaciju, uznemiravanje, ponižavanje, nasilje, tjelesno kažnjavanje i zloupotrebu supstanci,
- objekte sa odgovarajućim učionicama, zalihama čiste vode i sanitarnim čvorovima,
- usluge koje promovišu sigurnost i fizičko i psihosocijalno zdravlje.

Kvalitetni učenici su:

- Zdravi
- dobro hranjeni
- spremni za učenje
- imaju podršku svoje porodice
- imaju podršku svoje zajednice

Kvalitetni procesi i sadržaj nastave i učenja:

- sa kompetencijama usmjerenim na učenika i zasnovanim na životnim vještinama,
- sa pristupima obrazovanju i tehnološkim aplikacijama dizajniranim da smanje razlike i promovišu kvalitetno učenje,
- sa relevantnim nastavnim programima i odgovarajućim materijalima za pismenost i računanje, i
- osnovno znanje kao i vještine i kompetencije za život.

Ishodi kvaliteta:

- definisani ishodi učenja (znanje, stavovi i vještine),
- pogodni načini za njihovo vrednovanje u učionici, školi i na nacionalnom nivou.

Priprema

Koje korake preduzeti?

1. Formirajte tim sa kojim ćete raditi tokom cijelog procesa. Započnite sa svojim timom zajedničkom raspravom o cjelokupnom pristupu i pregledajte listu od 28 pokazatelja.
 - a. Izaberite one koji su važni za vašu školu.
 - b. Dodajte pokazatelje za koje smatrate da nedostaju.
 - c. Popunite obrazac sa desetak pokazatelja za koje smatrate da su važni. Obavezno odaberite neke od onih koji vam dobro idu i neke gdje vam je potreban dodatni razvoj.

2. Pripremite akcioni plan tima i vremenski okvir za prvu procjenu, što će biti polazna tačka za dalji razvoj. Uključite u vrednovanje
 - a. Učenike
 - b. Nastavnike
 - c. Ostalo školsko osoblje
 - d. Roditelje
 - e. Školski odbor
 - f. Članove zajednice sa kojima možda sarađujete.
 - g. ...

3. Razvijte akcioni plan i vremenski okvir. Neka obavezno uključuju
 - a. Profil škole nakon prve procjene.
 - b. Korake koje ćete preduzeti (u narednih 6 - 12 mjeseci).
 - c. Drugu procjenu radi upoznavanja sa napredovanjem

28 pokazatelja za vašu školu da vrednujete vašu efektivnost:

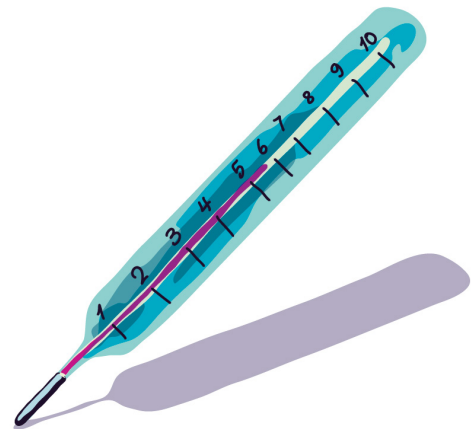
- 1) Škola ima jasnu misiju i / ili izjavu o viziji koja je vidljivo istaknuta i koja je adekvatno objašnjena svom školskom osoblju, učenicima, roditeljima i članovima zajednice.
- 2) Škola ima, nadgleda i sprovodi politike protiv bilo kog oblika diskriminacije koji se odnosi na upis i nastavu.
- 3) Škola ima, nadgleda i sprovodi politike protiv tjelesnog kažnjavanja i bilo kog drugog oblika nasilja.
- 4) Škola ima, nadgleda i sprovodi politike o pravilnom održavanju čistoće i higijeni za nastavnike, osoblje i učenike.
- 5) Direktor škole pruža strateška uputstva i efikasno vođstvo rukovođeno pisanim planom nadzora.
- 6) Škola koordinira sa lokalnim predškolskim centrima kako bi se osigurao kontinuiran razvoj od ranog djetinjstva.
- 7) Postoje odgovarajuće klupe, stolice i učionice da zadovolje potrebe i sposobnosti svih učenika.
- 8) Školski tereni pružaju učenicima dovoljan prostor za sigurnu i - ako je moguće - kreativnu igru.
- 9) Školske zgrade i objekti su čisti, bezbjedni i redovno se održavaju.
- 10) Učionice su uredne i imaju odgovarajuće osvjtljenje, ventilaciju, grijanje i hlađenje.
- 11) Učenicama i učenicima je na raspolaganju dovoljan broj čistih i odvojenih ženskih i muških toaleta, kao i ženskom i muškom školskom osoblju.
- 12) Svi učenici imaju spreman pristup čistoj vodi za piće.
- 13) Obezbjedeđen je i održavan adekvatan sistem za odlaganje otpada.
- 14) Kurikulum i rad u učionici podržavaju potrebe svakog učenika za učenjem na smislen i praktičan način. Ako ne, savjetuje se odgovarajuće prilagođavanje nastavnog plana i programa što je više moguće.
- 15) Nastavnici su spremni i sposobni da se nose sa kontroverznim pitanjima (koja mogu proizaći iz sadržaja obrazovnog materijala, udžbenika i resursa za učenje) i spremni da podstaknu kritičko razmišljanje i razumijevanje.
- 16) Nastavnici redovno pripremaju planove predavanja i u skladu s tim ih revidiraju.
- 17) Po potrebi, nastavnici podržavaju učenike u sticanju službenog jezika nastave, poštujući i podržavajući učenje maternjeg jezika djece - koliko god je to moguće.
- 18) Nastavnici prolaze odgovarajuću obuku o pristupima učenju usmjerenim na učenike kako bi osigurali da učenici aktivno učestvuju u procesu nastave, poštuju se individualne razlike i promovise dobrobit učenika. Nastavnici koriste nastavne metode koje odgovaraju uzrastu, sposobnostima i načinima učenja svakog učenika.
- 19) Nastavnici redovno procjenjuju učinak svojih učenika, koristeći različite vrste vrednovanja, u cilju pružanja povratnih informacija i smjernica koje pomažu učenicima da napreduju.
- 20) Svi učenici se podstiču da rade zajedno u fleksibilnim i heterogenim grupama kako bi rješavali probleme, radili projekte i postizali svoje ciljeve učenja.
- 21) Svi učenici se podstiču da izraze svoje stavove i osjećanja kroz umjetnost (muzika, crtanje, drama, fotografija itd.)
- 22) Učenje u učionici je fleksibilno, dinamično i aktivno i odvija se u kontekstu reda i stabilnosti.
- 23) Svaka učionica ima „kutak učenika“ sa materijalima za dopunsko učenje i rekreaciju, kao i prikazima učeničkih radova.
- 24) Škola preduzima pozitivne korake ka povećanju priznavanja nastavnika, poput omogućavanja napredovanja - tamo gdje je to moguće - i dijeljenja postignuća.
- 25) Nastavnici podržavaju svoje kohorte razmjenom efikasnih nastavnih tehnika i razmjenom iskustava.
- 26) Nastavnicima se pružaju mogućnosti za profesionalni razvoj kao i inovacije (npr. kroz projektno učenje ili tehnike samo/vršnjačke refleksije).
- 27) Nastavnici imaju svoj prostor za odmor i/ili rad.
- 28) Zajednica je mobilisana za podršku nastavnicima i njihovom poučavanju

Aktivnost

Sa svojim timom odaberite 10 pokazatelja sa liste.

Odabrani pokazatelji za efektivnost.	Status ovog pokazatelja u mojoj školi od 1 do 10.	Koraci koje treba preduzeti (sakupljaju ih diskusioni timovi).
1)	1.....10	
2)	1.....10	
3)	1.....10	
4)	1.....10	
5)	1.....10	
6)	1.....10	
7)	1.....10	
8)	1.....10	
9)	1.....10	

1. Na osnovu gore navedene liste, pripremite radne listove ili flipčart-ove koji će biti dati svim zainteresovanim stranama uključenim u proces vrednovanja.
2. Formirajte okrugle stolove sa različitim zainteresovanim stranama (učenicima, nastavnicima, članovima školskog osoblja, roditeljima, članovima odbora itd.). Potonji se mogu sastati povodom velikog školskog događaja ili zakazanih sastanaka, u zavisnosti od njihove dostupnosti.
3. Zamolite ih da razgovaraju o svojoj procjeni i komentarima.
4. Zadajte im da iznesu predloge za poboljšanje.
5. Prikupite sve komentare i predloge u svom timu.
6. Osmislite jasan i efikasan master plan za narednih 6 do 12 mjeseci.
7. Izvijestite o master planu sve uključene učesnike.
8. Planirajte sljedeći period vrednovanja (transparentnost je na prvom mjestu!)

Škole zasnovane na ljudskim pravima - Tema 3:

Procjena politike dobrobiti, bezbjednosti i zaštite u mojoj školi zasnovanoj na ljudskim pravima:

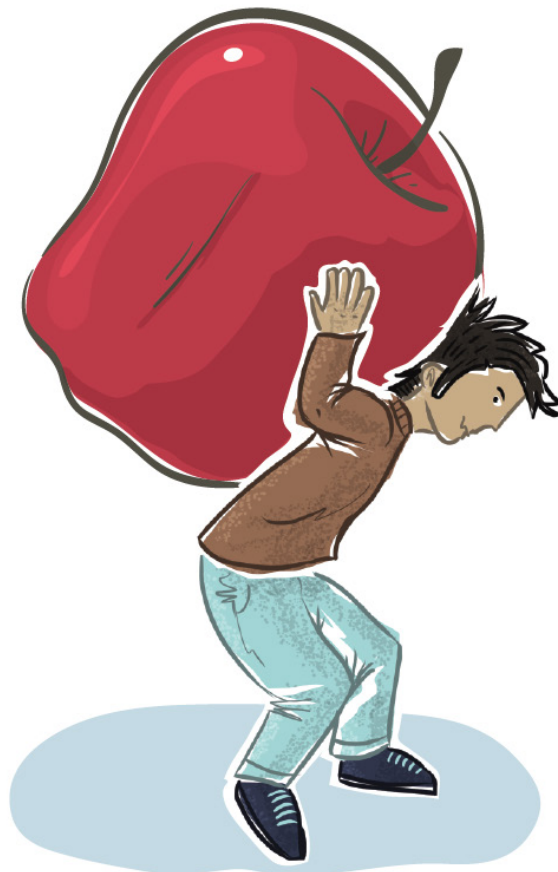
Svjesnost

Fizičko, mentalno i socijalno blagostanje međusobno su povezani ključni faktori za dobre rezultate učenja. Dobro fizičko zdravlje učenika podstiče upis (posebno za obrazovno ugroženije stanovništvo), smanjuje izostajanje sa nastave i ponavljanje razreda i unapređuje obrazovna postignuća. Što se tiče mentalnog zdravlja, to je više od odsustva mentalnih bolesti. Mentalno zdravlje je stanje blagostanja koje omogućava ljudima da ostvaruju svoje potencijale za učenje, da se nose sa normalnim stresom i ostanu povezani sa zajednicom i prijateljima, što zauzvrat doprinosi socijalnom blagostanju.

Pored povećanja mogućnosti i izbora u životu individue, promocija fizičkog i mentalnog zdravlja kao osnovna obrazovna funkcija pomaže učenicima da se pripreme za.

- uspješno kretanje svojim obrazovnim putovanjem, (more concisely than “flourish”...)
- razvijanje otpornosti za suočavanje sa teškoćama,
- razvijanje proaktivne sposobnosti za suočavanje sa fizičkim i mentalnim bolestima.

Štaviše, pruža im vještine i samopouzdanje da samostalno potraže pomoć za ranu intervenciju ako je potrebno. (<https://www.education.vic.gov.au/school/teachers/health/mentalhealth/Pages/promoting-mental-health.aspx> August 21, 2020)

Iako vašu odgovornost za opštu dobrobit učenika nužno dijele i druge zainteresovane strane, škole svakodnevnom praksom moraju da pruže važne smjernice i pozitivan uticaj u mnogim domenima

1. Politike vezane za opštu dobrobit u školama pomažu da se učenicima obezbijedi sigurno i bezbjedno fizičko okruženje i pozitivno psihosocijalno okruženje, čime se proaktivno štite od povreda i nasilja, poput vršnjačkog nasilja, zlostavljanja ili seksualnog uznemiravanja.
2. Obezbjedivanje bezbjedne pijaće vode i sanitarnih prostorija kao prvi koraci u stvaranju zdravog školskog okruženja jačaju pozitivne higijenske navike i ponašanje. U svjetlu pandemijske krize COVID-19, svi znamo koliko je ovo važno. Vaša škola će se takođe truditi da obijezbedi odvojene sanitarne uslove i privatnost za djevojčice kao važan faktor koji doprinosi smanjenju izostanaka tokom i prije perioda menstruacije.
3. Zdravstveno obrazovanje zasnovano na vještinama koje se fokusira na razvoj znanja, stavova, vrijednosti i relevantnih životnih vještina potrebnih za donošenje odgovarajućih, pozitivnih odluka, uspostavljanje cjeloživotnih zdravih praksi i smanjenje ranjivosti na zloupotrebu supstanci.
4. U vašoj školi se održavaju adekvatni časovi fizičkog vaspitanja, što može imati pozitivan uticaj na fizičko zdravlje, samopoštovanje, kognitivnu funkciju i nivo stresa i anksioznosti vaših učenika.
5. Školske zdravstvene i prehranbene usluge koje su pristupačne i sigurne i mogu se baviti problemima koji mogu biti prevladavajući i važni u kratkom ili dužem roku
6. Vaša škola ima za cilj poboljšanje sociopsihološkog razvoja učenika pružanjem sigurnog i podržavajućeg okruženja za učenje, uključujući situacije povezane sa školskim igranjem, vanškolskim aktivnostima i putovanjima između škole i kuće. Ova različita okruženja povezana sa školom imaju važan uticaj na to kako se učenici osjećaju prema odlasku u školu i na stvaranje optimalne socio-emocionalne atmosfere u kojoj se promoviraju efikasno i efektivno učenje.
7. **Fizičko kažnjavanje učenika je zabranjeno u vašoj školi.** U mnogim evropskim zemljama fizičko kažnjavanje u školama zabranjeno je kao neprihvatljivo i štetno za mentalno zdravlje i efikasno obrazovanje. Tjelesno kažnjavanje potiskuje nepoželjno ponašanje samo na kratak vremenski period, dok istovremeno stvara atmosferu straha ili srama. Takođe je povezano sa visokom stopom mentalnih problema, uključujući zloupotrebu supstanci kasnije u odraslom dobu. Sve je više dokaza da se disciplina uči iz ohrabrenja, kao i iz posljedica koje su pravedno, snažno i jasno saopštene.

Priprema

Koje korake preduzeti?

1. Formirajte tim sa kojim ćete raditi tokom cijelog procesa. Započnite zajedničkom raspravom o odgovarajućem pristupu i pregledajte listu pokazatelja.
 - a. Izaberite one koji su važni za vašu školu.
 - b. Dodajte pokazatelje za koje smatrate da nedostaju.
 - c. Popunite obrazac sa desetak pokazatelja za koje smatrate da su važni. Obavezno odaberite neke od onih koji vam dobro idu i neke gdje vam je potreban dodatni razvoj.

2. Pripremite akcioni plan tima i vremenski okvir za prvu procjenu, što će biti polazna tačka za dalji razvoj. Uključite u vrednovanje:
 - a. Učenike
 - b. Nastavnike
 - c. Ostalo školsko osoblje
 - d. Roditelje
 - e. Školski odbor
 - f. Članove zajednice sa kojima možda saradujete.
 - g. ...

3. Razvijte akcioni plan i vremenski okvir. Neka obavezno uključuju
 - a. Profil škole nakon prve procjene.
 - b. Korake koje ćete preduzeti (u narednih 6 mjeseci).
 - c. Drugu procjenu radi upoznavanja sa napredovanjem

20 mogućih pokazatelja za procjenu zdravlja, sigurnosti i zaštite u vašoj školi:

- 1) Školske zgrade i objekti su čisti, bezbjedni i redovno se održavaju.
- 2) Čista i bezbjedna voda za piće dostupna je svim učenicima i školskom osoblju.
- 3) Školske službe za hranu (ako postoje) obezbjeđuju sigurne i hranljive namirnice i poštuju sva higijenska pravila.
- 4) Škola ima i sprovodi politike za pružanje bezbjednog fizičkog okruženja sa zaštitom od fizičkih i hemijskih rizika koji mogu ugroziti bezbjednost i zdravlje učenika i školskog osoblja.
- 5) Škola ima i primjenjuje smjernice za obuku i ima kvalifikovane nastavnike za sprovođenje jednostavnih zdravstvenih intervencija u saradnji sa zdravstvenim radnicima i uključivanjem lokalne zajednice.
- 6) Škola ima i sprovodi politike, programe i postupke osmišljene da identifikuju, spriječe i odgovore na nasilje, uznemiravanje, vršnjačko nasilje, zlostavljanje djece i zapostavljanje koje razumiju i znaju svi članovi školske zajednice.
- 7) Škola ima i primjenjuje zdravstveno obrazovanje zasnovano na vještinama, uključujući sprečavanje rizičnog ponašanja u smislu zloupotrebe supstanci i HIV / AIDS-a.
- 8) Škola ima politike koje omogućavaju trudnicama da ostanu upisane, kao i da ih podstiču da se vrate u školu nakon porođaja.
- 9) Škola ima i sprovodi politike koje zabranjuju tjelesno kažnjavanje i promovišu nenasilno kažnjavanje kao prihvatljiv disciplinski postupak.
- 10) Škola ima politike i procedure koje pomažu nastavnicima da se korektno i dosljedno nose sa agresijom i nasiljem.
- 11) Nastavnici ne pribegavaju tjelesnim ili emocionalnim kaznama ili drugim agresivnim ponašanjima da bi disciplinovali učenike.
- 12) Pravila školske discipline su praktična i jasna svima.
- 13) Škola ima kodeks ponašanja koji definiše kako se od učenika očekuje da se ponašaju.
- 14) Škola ima i sprovodi prihvatljive politike o sigurnoj upotrebi Interneta, društvenih medija i srodnih IKT tehnologija.
- 15) Učenici i nastavnici se osjećaju sigurno u školi.
- 16) Školsko osoblje podstiče učenike da brinu jedni o drugima.
- 17) Učenici su sigurni da će dobiti pomoć i podršku kada im zatreba.
- 18) Škola integriše zdravstveno obrazovanje zasnovano na [životnim] vještinama u svoj nastavni plan i program. Učenici uče predmete i vještine koje mogu biti korisne u stvarnom životu u njihovom mjestu.
- 19) Programi životnih vještina prilagođeni su lokalnim socio-kulturnim normama, vrijednostima i vjerskim uvjerenjima.
- 20) Roditelji imaju priliku da razgovaraju o školskim politikama i kodeksima ponašanja i pozvani su da daju svoj doprinos školskom procesu donošenja odluka..

Aktivnost

Kao tim, odaberite 10 pokazatelja sa liste.

Odabrani pokazatelji za zdravlje, sigurnost i zaštitu.	Status ovog pokazatelja u mojoj školi od 1 do 10.	Koraci koje treba preduzeti (sakupljaju ih diskusioni timovi).
1)	1.....10	
2)	1.....10	
3)	1.....10	
4)	1.....10	
5)	1.....10	
6)	1.....10	
7)	1.....10	
8)	1.....10	
9)	1.....10	
10)	1.....10	

1. Na osnovu gore navedene liste, pripremite radne listove ili flipčart-ove koji će biti dati svim zainteresovanim stranama uključenim u proces vrednovanja.
2. Formirajte okrugle stolove sa različitim zainteresovanim stranama (učenicima, nastavnicima, članovima školskog osoblja, roditeljima, članovima odbora itd.). Potonji se mogu sastati povodom velikog školskog događaja ili zakazanih sastanaka, u zavisnosti od njihove dostupnosti.
3. Zamolite ih da razgovaraju o svojoj procjeni i komentarima.
4. Zadajte im da iznesu predloge za poboljšanje.
5. Prikupite sve komentare i predloge u svom timu.
6. Osmislite jasan i efikasan master plan za narednih 6 do 12 mjeseci.
7. Izvijestite o master planu sve uključene učesnike.
8. Planirajte sljedeći period vrednovanja (transparentnost je na prvom mjestu!).

Škole zasnovane na ljudskim pravima - Tema 4:

Procjenjivanje rodne osjetljivosti moje škole zasnovane na ljudskim pravima:

Svjesnost

Ravnopravnost polova je u samoj osnovi principa ljudskih prava i vrijednosti Ujedinjenih nacija. Načela povezana sa ljudskim pravima zabranjuju diskriminaciju na osnovu pola, što znači da su države članice dužne da promoviraju rodnu ravnopravnost. Prema UN-ovom cilju održivog razvoja 5, rodna ravnopravnost nije samo osnovno ljudsko pravo, već neophodan temelj za miran, prosperitetniji i održiviji svijet.

Ravnopravnost polova je u samoj osnovi principa ljudskih prava i vrijednosti Ujedinjenih nacija. Načela povezana sa ljudskim pravima zabranjuju diskriminaciju na osnovu pola, što znači da su države članice dužne da promoviraju rodnu ravnopravnost. Prema UN-ovom cilju održivog razvoja 5, rodna ravnopravnost nije samo osnovno ljudsko pravo, već neophodan temelj za miran, prosperitetniji i održiviji svijet. (<https://www.who.int/genomics/gender/en/> 21. avgusta 2020).

Rod se shvata kao odnos muškaraca i žena, perceptivni i materijalni. Rod nije biološki određen na osnovu seksualnih karakteristika žena ili muškaraca. Rod je konstruisan socijalno. To je centralno organizaciono načelo društava i često upravlja procesima proizvodnje i reprodukcije, potrošnje i distribucije. Uprkos ovoj definiciji, rod se često pogrešno shvata kao promovisanje samo žena. Međutim, rodna pitanja se fokusiraju na žene i na odnos muškaraca i žena, njihove uloge, pristup resursima i kontrolu nad njima, podjelu rada, interese i potrebe. Rodni odnosi utiču na sigurnost domaćinstva, porodičnu dobrobit, planiranje, proizvodnju i mnoge druge aspekte života.

Rod je sastavni aspekt svih oblasti obrazovanja kako bi se obezbijedilo ne samo zadovoljenje osnovnih potreba djevojčica i dječaka, već i mogućnost da, bez obzira na pol, ostvare svoj puni potencijal i ostvare svoja ljudska prava.

Nažalost, obrazovni stručnjaci često izjednačavaju rod sa određenim „predviđenim“ ponašanjem (ono što „dječaci treba da rade“ naspram onoga što „djevojčice treba da rade“). Ne uspijevaju da sagledaju širu sliku socijalno izgrađenih uloga i stereotipa koji dovode do takvih ponašanja

Rodne uloge kreiraju društvo i uče se od generacije do generacije kao dio kulture društva. Budući da je rod društveno naučeni konstrukt (na primjer, naučen u porodici ili u školi), sve što je povezano s njim može se promijeniti kako bi se postigla jednakost i ravnopravnost i žena i muškaraca.

Što se tiče škole i učenja, stavovi i postupci porodice i nastavnika mogu dramatično uticati na kognitivni razvoj djevojčica i dječaka. Porodice eksplicitno ili implicitno definišu različite uloge koje dječaci i djevojčice treba da igraju, a ovaj proces započinje rano. Multikulturološko istraživanje pokazuje da djeca počinju da budu svjesna rodnih razlika i stereotipa sa oko dvije do tri godine. Od četvrte do pete godine djeca su često rigidnija i stereotipnija nego što će biti kasnije. Svako odrasta među uticajima svoje porodice i škole koju pohađa dugi niz godina, mnogo sati dnevno.

Polne razlike u institucionalnim obrazovnim pristupima su vrsta polne diskriminacije u obrazovnom sistemu koja može uticati i na muškarce i na žene tokom i nakon njihovog obrazovnog iskustva. Veća je vjerovatnoća da će muškarci da budu pismeni u globalnom prosjeku, mada u mnogim zemljama preovlađuju viši procenti pismenosti za žene. Muškarci i žene otkrivaju da imaju rodne razlike kada postižu svoje obrazovne ciljeve. Iako muškarci i žene mogu imati isti nivo obrazovanja, ženama je teže da dobiju više rukovodeće poslove, a buduće zaposlenje i finansijske brige mogu da se pojačaju. Muškarci su u prošlosti imali tendenciju da dobijaju više obrazovanje od žena, ali se rodna razlika u obrazovanju preokrenula tokom posljednjih decenija u većini zapadnih i u mnogim nezapadnim zemljama.

Da li je normalno u vašoj školi da se postavljaju ovakva pitanja: „Postoje li alternative tome da devojke čiste učionicu?“ ili „Šta bi se dogodilo kada bi dječaci čistili, dok bi djevojčice pomicale stolove?“ Ovakva vrsta kritičkog mišljenja može nadahnuti ljude da razmisle, preispitaju i pažljivije pogledaju svoje pretpostavke.

Da li djevojke i dječaci imaju jednake mogućnosti da se upišu u vašu školu? Da li djevojke i dječaci međusobno komuniciraju kao ravnopravni u vašoj školi? Da li djevojke i dječaci različito komuniciraju sa svojim nastavnicima (muškim i ženskim)? Da li se rodni stereotipi odražavaju u nastavnom programu koji učenici uče, u udžbenicima koje koriste, kao i u klubovima i vannastavnim aktivnostima u vašoj školi koji su otvoreni i dostupni djevojčicama i dječacima?

Cilj procjene rodne osjetljivosti vaše škole jeste promovisanje rodne ravnopravnosti. Ovaj napor da se premosti jaz između djevojčica i dječaka u pogledu školske klime i procesa poučavanja i učenja zahtijeva korektnost i pristup korak po korak..

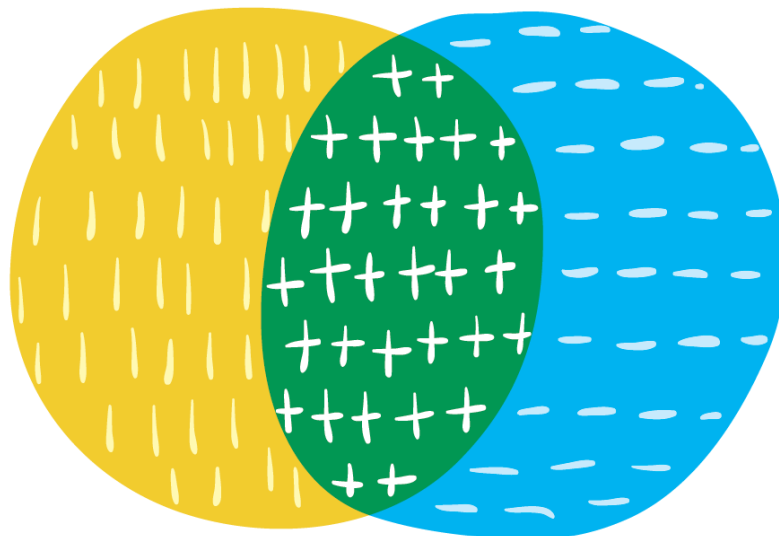
Priprema

Koje korake preduzeti?

1. Formirajte tim sa kojim ćete raditi tokom cijelog procesa. Započnite sa svojim timom razgovarajući o pristupu i razmotrite listu indikatora.
 - a. Izaberite one koji su najvažniji za vašu školu.
 - b. Dodajte indikatore za koje smatrate da nedostaju.
 - c. Popunite obrazac sa desetak indikatora za koje smatrate da su važni. Obavezno odaberite neke indikatore tamo gde vam ide dobro, i neke gdje vam je potreban dodatni razvoj.

2. Pripremite akcioni plan tima i vremenski okvir za prvu procjenu, što će biti polazna tačka za dalji razvoj. Uključite u vrednovanje:
 - a. Učenike
 - b. Nastavnike
 - c. Ostalo školsko osoblje
 - d. Roditelje
 - e. Školski odbor
 - f. Članove zajednice sa kojima možda saradujete.
 - g. ...

3. Razvijte akcioni plan i vremenski okvir. Neka obavezno uključuju
 - a. Profil škole nakon prve procjene.
 - b. Korake koje ćete preduzeti (u narednih 6 mjeseci).
 - c. Drugu procjenu radi upoznavanja sa napredovanjem.

24 moguća pokazatelja za procjenu rodno uravnoteženog obrazovanja i ponašanja u vašoj školi:

- 1) Izjava o školskoj misiji i/ili viziji i politike protiv rodne diskriminacije pri upisu i praksi poučavanja/učenja postoje i sprovode se.
- 2) Djevojčice i dječaci imaju jednak pristup besplatnom i obaveznom obrazovanju.
- 3) Djevojčice i dječaci ravnopravno učestvuju u definisanju pravila i propisa u učionici i školi i u određivanju disciplinskih mjera, posebno u pogledu sprečavanja diskriminacije, nasilja i zlostavljanja.
- 4) Roditelji i rukovodioci u zajednici jednako vrednuju nastavnice i nastavnike.
- 5) Djevojčice imaju pristup ženskim higijenskim proizvodima i objektima u školi.
- 6) Djevojčice imaju jednak pristup i mogućnosti za fizičku igru i druge vannastavne aktivnosti kao i dječaci.
- 7) Kurikulum odražava stvarnost i svakodnevne životne potrebe djevojčica i dječaka. Ako nije tako, savjetuju se korektivne adaptacije nastavnog programa što je više moguće.
- 8) Školski materijali za nastavu i učenje prikazuju djevojčice i dječake različitog socio-ekonomskog porijekla sa jednakom važnošću, potencijalom i poštovanjem.
- 9) Materijali za učenje koje škola obezbjeđuje ne uključuju rodne predrasude (npr. Izrazi poput „on“ ili „ona“ koriste se sa jednakom učestalošću).
- 10) Uloge, odgovornost i aktivnosti djevojčica i dječaka odražavaju ravnotežu snaga i odlučivanja.
- 11) Stereotipi o rodu su preokrenuti (npr. djevojčice mogu biti ljekari ili naučnici, dječaci mogu biti nastavnici ili medicinske sestre).
- 12) Djevojčice i dječaci su prikazani na fotografijama, grafikama i ilustracijama sa jednakom učestalošću i jednakim statusom (bez rodni stereotipa).
- 13) Djevojčice i dječaci su podjednako prikazani na rukovodećim položajima i kao „heroji“.
- 14) Djevojčice i dječaci se tretiraju podjednako u smislu njihovog samopouzdanja, inteligencije i vještina rješavanja problema.
- 15) Svi nastavnici očekuju i podstiču djevojčice i dječake da jednako doprinose i učestvuju u učenju i drugim aktivnostima.
- 16) Svi nastavnici jednako vrednuju stavove djevojčica i dječaka.
- 17) Svi nastavnici vjeruju da i djevojčice i dječaci mogu postići jednaku kompetenciju iz svih predmeta, uključujući pismenost, računanje, prirodne nauke i životne vještine.
- 18) Nastavnici su obučeni da aktivno prepoznaju rodnu pristrasnost u nastavnim materijalima, školskom okruženju, sopstvenoj nastavi i mogu ispraviti postojeće pristrasnosti.
- 19) Školski administratori se na isti način odnose prema nastavnicima i nastavnicama.
- 20) Žene i muškarci iz zajednice sa specijalizovanim relevantnim znanjem ili vještinama pozvani su i dobrodošli na časove kao osobe sa iskustvom.
- 21) Djevojčice i dječaci se osjećaju samouvjereno da biraju teme koje se možda ne smatraju tradicionalnim muškim ili ženskim izborom.
- 22) Djevojčice su podržane da savladaju matematiku i prirodne nauke.
- 23) Djevojčicama i dječacima se podjednako dodeljuju glavne odgovornosti, kao što su vođenje odjeljenja ili grupe u određenim aktivnostima.
- 24) Jednaka zastupljenost djevojčica i dječaka obezbijeđena je u školskim savjetima ili drugim školskim aktivnostima.

Aktivnost

Kao tim, odaberite 10 pokazatelja sa liste.

Odabrani pokazatelji za rodnu osjetljivost.	Status ovog pokazatelja u mojoj školi od 1 do 10.	Koraci koje treba preduzeti (sakupljaju ih diskusioni timovi).
1)	1.....10	
2)	1.....10	
3)	1.....10	
4)	1.....10	
5)	1.....10	
6)	1.....10	
7)	1.....10	
8)	1.....10	
9)	1.....10	
10)	1.....10	

1. Na osnovu gore navedene liste, pripremite radne listove ili flipčart-ove koji će biti dati svim zainteresovanim stranama uključenim u proces vrednovanja.
2. Formirajte okrugle stolove sa različitim zainteresovanim stranama (učenicima, nastavnicima, članovima školskog osoblja, roditeljima, članovima odbora itd.). Potonji se mogu sastati povodom velikog školskog događaja ili zakazanih sastanaka, u zavisnosti od njihove dostupnosti.
3. Zamolite ih da razgovaraju o svojoj procjeni i komentarima.
4. Zadajte im da iznesu predloge za poboljšanje.
5. Prikupite sve komentare i predloge u svom timu.
6. Osmislite jasan i efikasan master plan za narednih 6 do 12 mjeseci.
7. Izvijestite o master planu sve uključene učesnike.
8. Planirajte sljedeći period vrednovanja (transparentnost je na prvom mjestu!)

Škole zasnovane na ljudskim pravima - Tema 5:

Procjena uključenosti porodice, zajednice i učenika u razvoj škole zasnovane na ljudskim pravima

Svjesnost

Sprovođenje principa ljudskih prava zadatak je koji nužno angažuje vlade, kako je to predviđeno statutom svih osnovnih konvencija o ljudskim pravima, uključujući one o obrazovanju. U isto vrijeme, sve više i više demokratskih društava prepoznaje ograničenu sposobnost vlada da primijene standarde i principe ljudskih prava ukoliko svi ljudi nijesu aktivno uključeni i ne pridržavaju ih se. Da bi ljudska prava postala stvarnost, moraju ih podržavati i poštovati svi, uključujući porodice, škole i druge institucije koje pružaju usluge učenicima, kao i zajednice i svi nivoi uprave.

Naročito ovdje, treba razumijeti koliko su blisko povezani Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija i Konvencija o pravima djeteta (KPD) (pogledajte kratak pregled ispod). Konvencija o pravima djeteta takođe ističe primarni značaj roditelja i porodice u zaštiti prava djece. Međutim, postoji pogrešna percepcija da Konvencija o pravima djeteta preuzima odgovornost za djecu od roditelja i drugih zakonskih staratelja da bi prebacila više ovlaštenja u ovoj oblasti na vlade.

Međutim, to nije slučaj. U nekoliko članaka Konvencija se izričito poziva na važnost roditelja i porodice, čime nalaže vladama da zaštite i pomažu porodicama u ispunjavanju njihove suštinske uloge kao hranitelja svoje djece. Poziva vlade da poštuju odgovornost roditelja, zakonskih staratelja i drugih njegovatelja za pružanje odgovarajućih smjernica.

1945	Poslije Drugog svjetskog rata, mnogi narodi svijeta složili su se da formiraju uniju - osnivajući tako UN, to jest, Ujedinjene Nacije. Zajedno su željeli da podržavaju mir i slobodu u svijetu.
10 Decembar 1948	Na ovaj dan, Ujedinjene Nacije usvojile su Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima. Shvatilo se da se ova osnovna prava svih ljudi na svijetu odnose i na djecu. Kao priznanje teškog položaja mnoge djece, ovo shvatanje je redefinisano da bi se djeci dodijelio specijalni status i zaštita.
1950	O prvom predlogu nacrtu deklaracije o dječjim pravima su nekoliko godina potom raspravljale države članice UN-a.
20 Novembar 1959	Na ovaj dan, Generalna Skupština Ujedinjenih Nacija usvojila je Deklaraciju o pravima djeteta kao pravo na zaštitu, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, sklonište i dobru ishranu. Mada je takva deklaracija bila neobavezujuća za sve države članice, ona je označila prvi krupni međunarodni sporazum i konsenzus o fundamentalnim principima dječjih prava.
1979	U čitavom svijetu, ova godina je proslavljena kao Godina Djeteta. Svuda se razmišljalo i diskutovalo o dječjim pravima. U korist djece, sve više je ljudi željelo da se ova prava detaljnije razrade, i, što je još važnije, da se učine više pravno obavezujućim.
20 Novembar 1989	Na ovaj dan, Generalna Skupština Ujedinjenih Nacija jednoglasno je usvojila Konvenciju o pravima djeteta. Od tada, vlade skoro svih naroda svijeta potpisale su Konvenciju o pravima djeteta.

Konvencija se takođe snažno zalaže za aktivnu participaciju učenika i podržavanje njihovih prava na aktivnu participaciju, i to: pravo na pristup informacijama, pravo na izražavanje, pravo na učešće u odlučivanju i pravo na udruživanje. Da bi se promovisalo pravo na učešće u školskom kontekstu, neophodno je obezbijediti povoljno okruženje u okviru obrazovne institucije, porodice, zajednice i društva u cjelini. U ovom kontekstu, pitanja kao što su inkluzija, jezik, netjelesno kažnjavanje, sigurno okruženje i rodna ravnopravnost igraju presudnu ulogu.

Tako, procjena sveobuhvatnosti školskog pristupa uključivanju učenika, porodice i zajednice zahtijeva razmatranje tri Ključne Oblasti Učinka, i to:

1. Mehanizme za učenike da izraze svoje stavove o školskom radu, školskom životu i učešću u školskoj organizaciji,
2. Mehanizme za izgradnju školsko-porodičnih partnerstava za upravljanje i vođenje škole, razvoj i zaštitu učenika, i
3. Mehanizme za izgradnju partnerstva škola-zajednica za podršku i upravljanje školom, zaštitu učenika i unapređenje zajednice.

Priprema

Koje korake preduzeti?

1. Formirajte tim sa kojim ćete raditi tokom cijelog procesa. Započnite sa svojim timom razgovarajući o pristupu i razmotrite listu indikatora.
 - a. Izaberite one koji su najvažniji za vašu školu.
 - b. Dodajte indikatore za koje smatrate da nedostaju.
 - c. Popunite obrazac sa desetak indikatora za koje smatrate da su važni. Obavezno odaberite neke indikatore tamo gdje vam ide dobro, i neke gdje vam je potreban dodatni razvoj.

2. Pripremite akcioni plan tima i vremenski okvir za prvu procjenu, što će biti polazna tačka za dalji razvoj. Uključite u vrednovanje:
 - a. Učenike
 - b. Nastavnike
 - c. Ostalo školsko osoblje
 - d. Roditelje
 - e. Školski odbor
 - f. Članove zajednice sa kojima možda sarađujete.
 - g. ...

3. Razvijte akcioni plan i vremenski okvir. Neka obavezno uključuju
 - a. Profil škole nakon prve procjene.
 - b. Korake koje ćete preduzeti (u narednih 6 mjeseci).
 - c. Drugu procjenu radi upoznavanja sa napredovanjem.

18 mogućih pokazatelja za procjenu nivoa uključenosti različitih aktera u vašoj školi:

- 1) Škola promoviše interakciju između učenika na način koji je u skladu sa demokratskim metodama (tj. uzajamno poštovanje, saradnju, kritičko razmišljanje i razumijevanje radi rješavanja problema).
- 2) Škola pruža i pozdravlja mogućnosti učenika da izraze svoje stavove u vezi sa aktivnostima i životom u školi.
- 3) Škola ima mehanizme - poput školskog biltena ili publikacije, oglasne table učenika, kutije za pedloge ili instrumenta za glasanje - kako bi učenicima pružila priliku da izraze svoje mišljenje i brigu u vezi sa važnim pitanjima škole i zajednice.
- 4) Škola uključuje učenike na sastanke i sjednice gdje se donose planovi koji se tiču njihove dobrobiti.
- 5) Škola ima vijeće učenika koje aktivno radi.
- 6) Svim učenicima se pruža jednaka prilika da učestvuju u upravljanju i vođenju školskih klubova, timova i udruženja.
- 7) Škola ima udruženje roditelja i nastavnika koje se redovno sastaje i ima pisani plan djelovanja.
- 8) Škola sprovodi razumljive, pristupačne i dobro publikovane procese za uticanje na odluke, pokretanje pitanja ili nedoumica, žalbi na odluke i rješavanje problema.
- 9) Škola objavljuje informacije o školskim reformama, školskoj politici, disciplinskim postupcima, instrumentima za ocjenjivanje i školskim ciljevima.
- 10) Škola redovno obavještava o školskim aktivnostima roditelje i članove Školskog odbora.
- 11) Roditelji se osjećaju slobodno da postavljaju pitanja ili razgovaraju o pitanjima koja se tiču njihovog djeteta / djece u školi.
- 12) Škola podstiče i podržava roditelje da pomognu učenicima da dopune svoje učenje kod kuće kada se to smatra potrebnim.
- 13) Škola šalje informacije roditeljima o pozitivnom ponašanju i postignućima učenika, a ne samo o slučajevima lošeg ponašanja ili neuspjeha.
- 14) Roditelji obavještavaju školu o svim većim promjenama u životu djeteta u kući, tako da se može pružiti odgovarajuća pomoć, ako je potrebno.
- 15) Škola je povezana sa rukovodiocima u zajednici i drugim zainteresovanim stranama, reaguje na potrebe zajednice i pruža mogućnost za razmjenu ideja sa članovima zajednice u nastojanju da poveća pristup i dobrobit svih učenika u školi bez obzira na njihovo porijeklo ili sposobnost.
- 16) Zajednica pomaže školi da dosegne do svih učenika koji su isključeni iz škole.
- 17) Žene i muškarci iz zajednice sa specijalizovanim znanjem ili vještinama pozvani su i dobrodošli na časove kao osobe sa iskustvom.
- 18) Škola razvija partnerstva sa lokalnim preduzećima, društvenim grupama i nevladinim organizacijama radi unapređenja učenja učenika i pomoći porodicama

Aktivnost

Kao tim, odaberite 10 pokazatelja sa liste.

Odabrani pokazatelji za uključenost.	Status ovog pokazatelja u mojoj školi od 1 do 10.	Koraci koje treba preduzeti (sakupljaju ih diskusioni timovi).
1)	1.....10	
2)	1.....10	
3)	1.....10	
4)	1.....10	
5)	1.....10	
6)	1.....10	
7)	1.....10	
8)	1.....10	
9)	1.....10	

1. Na osnovu gore navedene liste, pripremite radne listove ili flipčart-ove koji će biti dati svim zainteresovanim stranama uključenim u proces vrednovanja.
2. Formirajte okrugle stolove sa različitim zainteresovanim stranama (učenicima, nastavnicima, članovima školskog osoblja, roditeljima, članovima odbora itd.). Potonji se mogu sastati povodom velikog školskog događaja ili zakazanih sastanaka, u zavisnosti od njihove dostupnosti.
3. Zamolite ih da razgovaraju o svojoj procjeni i komentarima.
4. Zadajte im da iznesu predloge za poboljšanje.
5. Prikupite sve komentare i predloge u svom timu.
6. Osmislite jasan i efikasan master plan za narednih 6 do 12 mjeseci.
7. Izvijestite o master planu sve uključene učesnike.
8. Planirajte sljedeći period vrednovanja (transparentnost je na prvom mjestu!).

